

Skrivelse om chockhyror för ukrainska flyktingar

Skrivelse av Jonas Naddebo (C) och Christofer Fjellner m.fl. (alla M)

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Skrivelsen besvaras med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

I skrivelse till kommunstyrelsen framför Jonas Naddebo (C) och Christofer Fjellner m.fl. (alla M) att de fått rapporter om att flertalet ukrainska flyktingar, som tvingats hitta nya bostäder, av Stockholms stad har blivit anvisade till boenden med chockhyror. Med anledning av ovanstående önskar skribenterna svar på vad den politiska majoriteten kommer att göra för att garantera att de ukrainska flyktingarna slipper dessa chockhyror.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att man följer de regelverk som finns och att om personer behöver ekonomiskt stöd för hyran ska de vända sig till kommunen och ekonomiskt bistånd.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Ett bra mottagande av nyanlända i Stockholm är en viktig del av integreringen i det svenska samhället. För att nyanlända ska kunna erbjudas ett boende har staden valt att till stor del bygga modulhuslägenheter till nyanlända. Staden har elva modulhus med totalt drygt 400 genomgångsbostäder.

AB Stockholmshem som äger och förvaltar modulhusen gör ingen vinst på de kostnadsbaserade hyrorna utan hyrorna täcker drift, förvaltning och kapitalkostnader/avskrivningar.

För de ukrainare som är skyddssökande under EU:s massflyksdirektiv har man rätt till kostnadsfritt boende och en låg dagsersättning. Efter en lagändring 2024 ska ukrainare som stannar i Sverige folkbokföra sig. Vid folkbokföring gäller bosättningslagen som hjälper de skyddssökande med en högre dagsersättning men med ansvaret att betala sin hyra själv.

Regeringen har dock gjort den ekonomiska situationen svår för många ukrainare som folkbokförs efter den 1 november 2024 eftersom man utesluter dessa från socialförsäkringsförmåner som baseras på bosättning. Dessa personer har till exempel inte rätt att få barnbidrag, bostadsbidrag eller äldreomsorgsstöd vilket gör att delar av gruppen görs beroende av ekonomiskt bistånd från kommunerna.

Stockholm den 24 september 2025

Alexander Ojanne

Bilaga

Skrivelse om chockhyror för ukrainska flyktingar, dnr KS 2025/417-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarråden Dennis Wedin och Andréa Hedin (båda M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Det har gått mer än tre år sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina inleddes. Tiotusentals människor har mördats och miljoner människor har fördrivits från sina hem. På grund av att EU i februari 2022 aktiverade massflyktsdirektivet, fick ukrainska flyktingar omedelbart och tidsbegränsat uppehållstillstånd inom EU – och flera har kommit till Stockholm.

I våras nåddes vi av rapporter om ukrainska flyktingar, som blivit anvisade till boenden i Stockholms stad med chockhyror. För barackliknande modulhus tvingas de betala upp till 18 000 kronor per månad. Det är oacceptabelt och en ovärdig behandling av dem som flytt till Stockholm.

Istället för att säkerställa en värdig tillvaro för flyktingarna har staden alltså valt att kräva chockerande summor för undermåliga boenden. Stockholms stad hänvisar de som inte har råd med kommunens hyra att istället ansöka om försörjningsstöd från kommunen. Det här cementerar ett bidragsberoende hos människor som vill jobba och komma in i svenska samhället. Men inte bara det, det omöjliggör också för dessa familjer att skicka hem stöd till Ukraina eftersom man i sådana fall får utgifter kontrollerade och avdragna mot försörjningsstödet.

Med anledning av detta frågade vi vänsterstyret vad det kommer att göra för att garantera att de ukrainska flyktingarna slipper dessa chockhyror. När vi nu får svaret från ansvarigt borgarråd kan vi konstatera att man inte gör någonting alls, förutom

att skylla på regeringen. Det står vänsterstyret fritt att göra det, men det fråntar det ändå inte ansvaret för att man tar ut chockhyror för boenden i Stockholms stad.

Vi har tidigare uppfattade att stödet till Ukraina och ukrainare var något alla partier i Stockholms stadshus skrev under på. Det är inget annat än ett misslyckande från vänsterstyrets sida att man inte skapar ett system där flyktingarna kan ha en rimlig och hållbar boendesituation.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Paccamonti (alla M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I skrivelsen av Jonas Naddebo (C) och Christofer Fjellner m.fl. (alla M) framförs att skribenterna fått rapporter om att flertalet ukrainska flyktingar, som tvingats hitta nya bostäder, från Stockholms stad blivit anvisade till boenden med chockhyror.

Skribenterna uppger att ukrainska flyktingar får betala upp till 18 000 kronor per månad för barackliknande modulhus. Skribenterna anser att det är oacceptabelt och att istället för att säkerställa en värdig tillvaro för flyktingarna har staden alltså valt att kräva chockerande summor för undermåliga boenden. Stockholms stad hänvisar de som inte har råd med kommunens hyra att istället ansöka om försörjningsstöd från kommunen. Skribenterna anser att det cementerar ett bidragsberoende hos människor som vill jobba och komma in i svenska samhället och att det omöjliggör för dessa familjer att skicka hem stöd till Ukraina eftersom man i sådana fall får utgifter kontrollerade och avdragna mot försörjningsstödet.

Skribenterna anger vidare att de tidigare uppfattat att stödet till Ukraina och ukrainare var något alla partier i Stockholms stadshus skrev under på och att det är ett misslyckande från vänsterstyrets sida att inte ha skapat ett system där flyktingarna kan ha en rimlig och hållbar boendesituation. Vidare anser de att det inte ska vara de ukrainska flyktingarnas uppgift att se till att projektet med Stockholms stads modulhus går med positivt resultat.

Med anledning av ovanstående önskar skribenterna svar på följande fråga:

- Vad kommer styret att göra för att garantera att de ukrainska flyktingarna slipper dessa chockhyror?

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret vill förtydliga att i stödet till ukrainare följer staden det regelverk som finns. Som skyddssökande under EU:s massflyktsdirektiv har ukrainare tidigare haft rätt till kostnadsfritt boende i kombination med en låg dagersättning. Efter en lagändring 2024 ska ukrainare som stannar i Sverige folkbokföra sig. I och med detta betraktas dessa personer som nyanlända och omfattas av Bosättningslagen. Med denna nya status utgår en högre statlig etableringsersättning jämfört med tidigare dagersättning, mot att hyreskostnader ska bekostas av individen själv. Det är således en förändring i det statliga regelverket som gör att ukrainare sedan juli 2024 ska betala hyra.

Stadsledningskontoret vill förtydliga att i stödet till ukrainare följer staden det regelverk som finns. Som skyddssökande under EU:s massflyktsdirektiv har ukrainare tidigare haft rätt till kostnadsfritt boende i kombination med en låg dagersättning. Efter en lagändring 2024 ska ukrainare som stannar i Sverige folkbokföra sig. I och med detta betraktas dessa personer som nyanlända och omfattas av Bosättningslagen. Med denna nya status utgår en högre statlig etableringsersättning jämfört med tidigare dagersättning, mot att hyreskostnader ska bekostas av individen själv. Det är således en förändring i det statliga regelverket som gör att ukrainare sedan juli 2024 ska betala hyra.

Staden har i uppdrag att ta emot och bosätta nyanlända som anvisas till staden enligt Bosättningslagen samt ett särskilt uppdrag att bosätta personer som omfattas av EU:s massflyktsdirektiv. Staden har under åren 2016-2024 tagit emot och ordnat bostad till cirka 12 300 nyanlända personer. De senaste åren har antalet nyanlända som anvisats till staden minskat och prognosen för året är att det fortsätter att minska. Mot bakgrund av ett minskat mottagande av nyanlända finns nu en god kapacitet av lägenheter som är avsedda för målgruppen.

Syftet med modulhus är att utgöra ett flexibelt nyttjande av genomgångsbostäder för tidsbegränsat boende. För att nyanlända ska kunna erbjudas ett boende har staden valt att till stor del bygga modulhuslägenheter till nyanlända. Staden har 11 modulhus med totalt drygt 400 genomgångsbostäder. Bostäderna används för nyanlända, men också för andra ändamål såsom för ukrainare som är skyddsbehövande enligt massskyddsdirektivet, HVB eller annat. Alla bostadsinvesteringar ska bära sina egna kostnader. Dessa investeringar och husen ska bära sin egen ekonomi precis som vilket hyreshus som helst. Stockholms hem som äger och förvaltar modulhusen gör ingen vinst på de kostnadsbaserade hyrorna, hyrorna täcker drift, förvaltning och kapitalkostnader/avskrivningar.

För personer som behöver hjälp med sin ekonomi finns möjlighet att söka kommunalt ekonomiskt bistånd. Ekonomiskt bistånd ska ge enskilda personer och familjer en skälig levnadsnivå. Ekonomiskt bistånd kan utgå för exempelvis hyra, mat, medicin, läkarbesök och tandvård.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige skrivelsen av Jonas Naddebo (C) och Christofer Fjellner (M) m.fl. besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.